

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Догадіної Валентини Юрїївни на тему «Організаційно-економічне забезпечення управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції», представленій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Освіта у всіх країнах світу завжди була рушійною силою розвитку національних економік. Тільки наявність висококваліфікованих кадрів у всіх галузях національного господарства давала змогу на різних етапах розвитку суспільства досягати значних економічних та соціальних результатів.

На сьогоднішній день, освіта є одним із видів економічної діяльності, результати якого враховуються у валовій доданій вартості (ВДВ) і валовому внутрішньому продукті (ВВП) країни. Результати діяльності закладів освіти займають помітне місце в економіці країни. Особливістю економічних відносин у сфері освіти України є те, що згідно з Конституцією України (стаття 53), держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

На даному етапі розвитку ринок освітніх послуг впроваджує низку передових технологій, а його провідні гравці прагнуть до постійного удосконалення своєї діяльності. Трансформація закладів вищої освіти відбувається в динамічних умовах глобалізації, що супроводжуються розбудовою єдиного освітнього простору, заснованого на інтеграції національних ринків освітніх послуг, а також гармонізації освітніх стандартів.

Проблеми освіти в Україні завжди були у центрі уваги вітчизняних науковців. Особливої уваги з цього питання заслуговують праці В. Александрова, А. Антохова, Н. Белікової, М. Боровик, І. Бузько, В. Дмитрієва, Ю. Гави, І. Каленюк, В. Маргасової, Т. Оболенської, С. Пирожкова, О. Решетняк, М. Степка, Н. Ушенко, К. Шапошникова, С. Шкарлета та ін.

Проте, деякі питання щодо формування організаційно-економічного забезпечення управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції залишаються не вирішеними. Сфера вищої освіти сьогодні потребує оновлення в інституційному, організаційному та фінансово-економічному плані, враховуючи сучасні виклики та глобальні тренди. З огляду на вищевикладене, дисертаційна робота В. Ю. Догадіної є актуальною та своєчасною.

Дисертаційна робота виконана у відповідності із наступними законодавчими актами: Закон України від 16.07.2019 № 5 ст. 33 «Про освіту»; «Стратегія сталого розвитку України до 2030 року» та відповідно до плану

науково-дослідних робіт Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку за науково-дослідною темою «Обґрунтування пріоритетних напрямів наукової та науково-технічної діяльності з забезпечення соціо-економічної стійкості України в умовах глобальної нестабільності» (державний реєстраційний № 0120U103196, 2020 р.), де автором був запропонований регламент дій для всіх учасників освітнього процесу у напрямі розбудови наукової та науково-технічної діяльності шляхом використання фінансових механізмів залучення інвесторів та ефективного використання кадрового потенціалу.

2. Мета і задачі дослідження.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка організаційно-економічного забезпечення управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції.

Для досягнення поставленої мети в дисертаційній роботі здобувачем було сформульовано та вирішено низку наукових завдань, а саме:

- узагальнено наукові підходи до визначення сутності, змісту та складових освітніх послуг;
- здійснено оцінку рівня управління освітніми послугами в Україні;
- виокремлено фактори впливу на управління освітніми послугами в Україні;
- визначено напрями підвищення ефективності управління освітніми послугами в Україні;
- розроблено методичний підхід до оцінювання ефективності управління освітніми послугами в Україні;
- розроблено методичне забезпечення управління освітніми послугами у закладах вищої освіти (ЗВО) України в умовах євроінтеграції.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Дисертаційна робота виконана здобувачем особисто, містить наукові положення та нові наукові результати, що характеризуються як науково значимі з огляду на потреби теорії та практики за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретико-методичних засад та розробці пропозицій щодо збільшення обсягу залучених інвестицій в економіку України та покращення інвестиційного клімату на основі формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Найсуттєвішими теоретичними і практичними результатами, які характеризують наукову новизну дослідження та особистий внесок дисертанта, є такі:

удосконалено:

змістовне наповнення категоріального апарату теорії управління освітніми послугами, котре, на відміну від наявних, враховує інтереси стейкхолдерів й виокремлює критерії якості освітніх послуг щодо формування соціальної відповідальності та забезпечення їх економічної ефективності. Це дозволяє забезпечити ефективне використання інтелектуального потенціалу і підвищити конкурентоспроможність освітніх послуг в Україні в умовах

активізації євроінтеграційних процесів. Визначено сутність, зміст та складові освітніх послуг як відкритої динамічної системи, що забезпечує організаційно-економічне управління та ідентифікацію її основних складових: провайдерів, продуктів і стейкхолдерів освітніх послуг;

методичний підхід до оцінювання ефективності управління освітніми послугами в Україні, який, на відміну від існуючого, містить у підґрунті метод експертних оцінок з використанням результатів опитування всіх безпосередніх та опосередкованих учасників освітнього процесу. Це дає змогу розглядати процеси прийняття управлінських рішень в освітній сфері як комплексну стратегію управління, що враховує динаміку внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку ЗВО України;

методичне забезпечення управління освітніми послугами у ЗВО України в умовах євроінтеграції, що на відміну від існуючих, складається із трьох блоків: інституційного, організаційного і фінансово-економічного та визначає регламент дій для всіх зацікавлених сторін у напрямі розбудови та оновлення освітнього процесу за умови використання фінансових механізмів залучення інвесторів в освітню діяльність та ефективного використання кадрового потенціалу ЗВО;

набули подальшого розвитку:

напрями підвищення ефективності організації управління освітніми послугами в Україні, які визначаються діями органів державної влади, керівництва ЗВО, громадських організацій та спонсорів щодо оптимізації функціонального підходу до процесу управління системою освіти шляхом удосконалення реалізації її функцій: планування, організації, мотивації, контролю;

теоретичне обґрунтування факторів впливу на управління освітніми послугами, що на відміну від інших, мають кількісні та якісні характеристики і визначають територіальні диспропорції у розподілі освітніх та економічних ресурсів, що істотно обмежує використання освітнього та кадрового потенціалів та входження вітчизняних ЗВО у європейський освітній простір;

методичний підхід до оцінки рівня управління освітніми послугами в Україні, відмінність якого полягає у тому, що він заснований на аналізі стану складових освітньої діяльності по адміністративним областям України. Це дає можливість визначити ключові показники діяльності ЗВО та вплив на них територіальних диспропорцій, які можуть спричинювати нестачу кваліфікованих спеціалістів та негативно впливати на результати діяльності провідних галузей економіки країни.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій, які захищаються, забезпечується використанням синтезу сучасних наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції.

Достовірність отриманих результатів дослідження обумовлюється належною інформаційною базою: законодавчі та нормативно-правові акти з питань управління освітніми послугами в Україні та світі (закони України, укази Президента України, нормативно-правові акти Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти Міністерства освіти і

науки України); статистичні матеріали Державної служби статистики України та іноземних організацій; інтернет-ресурси; результати власних спостережень автора.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження В. Ю. Догадіної полягає в тому, що основні концептуальні та методичні положення, узагальнення і висновки, зроблені автором, доведені до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій щодо управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції.

У дисертації автором:

на теоретичному рівні:

- розширено змістовне наповнення категоріального апарату теорії управління освітніми послугами;
- визначено сутність, зміст та складові освітніх послуг як відкритої динамічної системи;
- теоретично обґрунтовано фактори впливу на управління освітніми послугами;
- виокремлено напрями підвищення ефективності організації управління освітніми послугами в Україні;

на практичному рівні:

- виконано оцінку ефективності управління освітніми послугами в Україні;
- визначено регламент дій для всіх зацікавлених сторін у напрямі розбудови та оновлення освітнього процесу;
- визначено вплив територіальних диспропорцій на показники діяльності ЗВО.

Отримані теоретичні та практичні результати проведеного В. Ю. Догадіною дослідження підтверджені відповідними довідками апробаційного характеру, що засвідчують впровадження наукових результатів у:

- практичній діяльності Кременчуцького національного університету (довідка про впровадження № 1234 від 22.10.2020 р.) при підготовці студентів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» та викладанні дисципліни «Інвестиційний менеджмент»;

- практичній діяльності Національного університету «Острозька академія» (довідка про впровадження № 56/2020-нп від 21.12.2020 р.) при плануванні проведення моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища університету.

6. Апробація результатів дослідження.

Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, зокрема: I Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції, присвяченій 95-річчю Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова «Інновації в управлінні соціально-економічним розвитком» (м. Харків, 5 березня 2018 р.); XX Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інновації XXI століття» (м. Вінниця, 25 травня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка,

облік, фінанси та право: стратегічні пріоритети розвитку в умовах глобалізації» (Полтава, 5 грудня 2019 р.); II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Формування ефективних механізмів управління в умовах трансформації соціально-економічних систем» (Харків, 12 березня 2020 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю «Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі» (м. Кременчук, 13-15 березня 2020 р.).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно та повною мірою відображені в публікаціях, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано самостійно та у співавторстві в 12 наукових працях. Серед них: 7 статей (з них 5 одноосібних), з яких 1 стаття у науковому фаховому виданні; 6 - статей у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз даних (1 стаття у базі Scopus); 5 тез доповідей у матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 4,5 ум.-друк. аркушів, з яких здобувачу належить 3,7 ум.-друк. аркушів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Догадіна В. Ю. Сучасні методи оцінки праці персоналу підприємств сфери послуг. *Соціальна економіка*. 2016. Вип. 51 (1). С. 135 – 141.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

2. Догадіна В. Ю. Складові управління персоналом у сфері освітніх послуг. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5 (484). С. 453 – 458.

3. Белікова Н. В., Догадіна В. Ю. Особливості організації освітніх послуг у регіоні в умовах децентралізації влади. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2019. Вип. 52. С. 73 – 79. *Особистий внесок здобувача*: визначені фактори, які впливають на розвиток організації освітніх послуг в Україні.

4. Oksana Holiuk, Ian Kurinnyi, Svetlana Kurinna, Nataliia Honchar, Viktoriia Rozghon, **Valentyna Dogadina**. Integrative Model for Enhancing Students' Competencies and the Quality of Educational Services. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*. 2019. November, Volume 9, Issue 1. ISSN: 2278-3075. (Scopus). URL:

<https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?sort=count-f&src=al&sid=76abe36d03ff210eaa43e09a9cebd984&sot=al&sdt=al&sl=47&s=AU+THLASTNAME%28dogadina%29+AND+AUTHFIRST%28valentyna%29&st1=dogadina&st2=valentyna&orcidId=&selectionPageSearch=anl&reselectAuthor=false&activeFlag=true&showDocument=false&resultsPerPage=20&offset=1&jtp=false¤tPage=1&previousSelectionCount=0&tooManySelections=false&previousResultCount=0&authSubject=LFSC&authSubject=HLSC&authSubject=PHSC&authSubject>

Особистий внесок здобувача: сформовано економічне обґрунтування факторів впливу на управління освітніми послугами, які мають кількісні та якісні характеристики і виявляють диспропорції у розподілі за територіями України всіх видів освітніх та економічних ресурсів, що істотно обмежує використання освітнього та кадрового потенціалів та входження вітчизняних ЗВО у європейський освітній простір.

5. Догадіна В. Ю. Особливості функціонування сучасного ринку освітніх послуг. *Проблеми економіки*. 2019. № 4 (42). С. 14 – 20.

6. Догадіна В. Ю. Оцінка рівня управління освітніми послугами в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2020. № 16 (44). С. 39–46.

7. Догадіна В.Ю. Дослідження факторів впливу на управління освітніми послугами в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 161 – 170.

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Догадіна В. Ю. Управління персоналом організацій сфери освітніх послуг. Матеріали ХХ Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Інновації ХХІ століття». Вінниця, 2018. Ч. 1. (м. Вінниця, 25 травня 2018 р.). С. 57 – 60.

9. Догадіна В. Ю. Удосконалення управління персоналом сфери освітніх послуг. Матеріали I Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції присвяченої 95-річчю Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова. (м. Харків, 5 березня 2018 р.). С. 61 -62.

10. Догадіна В. Ю. Тенденції розвитку сучасного ринку освітніх послуг. Економіка, облік, фінанси та право: стратегічні пріоритети розвитку в умовах глобалізації: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 5 грудня 2019 р.). С. 11 – 12.

11. Догадіна В. Ю. Проблеми та перспективи організації надання освітніх послуг у ЗВО України. Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: збірник тез IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, (Кременчук, 13-15 березня 2020 р.). С. 59 – 61.

12. Догадіна В.Ю. Тенденції розвитку ринку освітніх послуг в Україні. Формування ефективних механізмів управління в умовах трансформації соціально-економічних систем: збірник тез II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (Харків, 12 березня 2020 р.). С. 22 – 23.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Догадіної Валентини Юріївни на тему «Організаційно-економічне забезпечення управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо організації управління освітніми послугами в Україні в умовах євроінтеграції.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення основні положення дисертаційної роботи. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем науки завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Догадіної Валентини Юріївни відповідає спеціальності 073 «Менеджмент» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 9, 10, 11, 12 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 979 від 21.10.2020 та № 608 від 09.06.2021.

Дисертаційна робота Догадіної Валентини Юріївни на тему «Організаційно-економічне забезпечення управління освітніми послугами в Україні в умовах своінтеграції» може бути рекомендована до подання у спеціалізовану вчену раду.

Рецензент:

доцент кафедри публічного управління та менеджменту організацій Національного університету «Чернігівська політехніка», доктор наук з державного управління

Т.Л. Шестаковська

Рецензент:

професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка» доктор економічних наук, доцент

Н.І. Холявко

10 вересня 2021 р.

Підпис Шестаковської Т.Л., Холявко Н.І.
засвідчую
підписуючий факультет
відділу кадрів
« 10.09.2021 » р.